

A kertben

1.

Valami kelés lett a lábán, ami nem gyógyul semmiféle kenőcstől, így beszerez egy gyógyfüveskönyvet, és pár év alatt kuruzslóvá képezi magát. Nagyapa múzeumát is kiüríti, hogy ott száríthassa a gyógyfüveit. Csak ő hívja múzeumnak, haragszik nagyapára, amiért ott gyűjtötte össze a világ összes kacatját. Nagyapa fafaragó mester, az indiántábor és a vár a kedvencünk.

Pár éve, a munkából hazafelé menet, áthívtam az egész részleget, tudtam, hogy nincs otthon senki, és megmutathatok nekik mindent, még a meztelen nősobrokat is. A lányokat leszámítva, mindannyiunkat inkább egy vetkőztető naptár érdekelt. Addig hajtogattuk a lapjait, míg levetkőztettük a fényképet, egy ágyon feküdt szétterpesztett lábakkal. Éppen sikerült, amikor belépett nagyapa, állunk a múzeumban, nézzük a képet, ő meg vörös fejjel mered ránk, mi meg a nő lába közére. Nagyon dühös lett, elkergetett mindenkit, a naptárt pedig azonnal bedobta a kandallóba.

Másnap visszamentem a múzeumba, de semmit sem találtam a helyén, átrendezett mindent, a várat a legfelső polcra tette, hogy még székre állva sem érhessük el, bosszúból a naptárért. Ekkor lett vége a barátságunknak.

2.

Megöregszel, befelé fordulóvá válsz, és egyre többet emlegeted a halált, azt mondod, nemsokára kint fogsz lakni a temetőben. Igazán megrémítesz ezekkel, így minden este lefekvés előtt, a paplan alatt megkérem Istent meg a többieket, hogy vigyázzanak rád. Aztán imádkozok nagyanyáért, minden családtagért, a kutyákért, macskákért külön-külön. Hiába fektettek le időben, még másfél órát nem alszom, mire végigmondom a sok könyörgést, macskából és kutyából is sok van nálatok.

Van egy kép, egy kertben készült, állványról fényképezted. A fűben guggolsz, én meg a lábadon ülök sárga nadrágban. Összeszorítjuk a szemünk, hunyorgunk, mert szembe süt a nap; a háttérben, a bokrok között bujkál a Rajna, a kutyánk. Gyakran járunk ide, a fényképész barátodhoz, a Főrízsekhoz.

Előző nap vittél le a völgyekbe is, felültetted a biciklidre, a járás felé indulunk, verőfényes májusi délelőtt, hétágra süt a nap, elhagyjuk a temetőt, végigmegyünk a nyárfáson, porfelhőt hagyunk magunk mögött. Útközben pár tanya, majd jön a szikes kamillás, ahol mindig havas a föld. A tó felé vesszük az irányt, közben leszállunk, hogy meglessük a madarakat, gémekeket mutatsz meg vízipatkányokat, a réten áthúzódó csatorna földfalában lagnak, és a lábunk alatt is járataik vannak, fel kéne térképezni az egész hálózatot, ezt mondd akkor. Jól ismered a madarakat.

Mire a völgy határába értünk, eleredt az eső, villámlott, később jégeső lett belőle, így nem jutottunk el a célig, visszafordultál csuromvizesen, de nem törődünk akkor semmivel, egy ilyen kaland után dalolva bicikliztél velem hazáig. Egyedül nagyanyától tarthattál, az meg is tiltotta, hogy még egyszer magaddal hozz, akár ide, a Főrízsekhoz is.

Gyakran jövünk a barátodhoz, itt hívatod elő a képeidet, mert fényképész vagy és bátor kalandor is egyben.

3.

Ebben a múzeumban tartja nagyanya a gyógyfüveit.

A hajnövesztő keveréktől már térdig ér a hajam, nagyanya barátnője, Hanna néni fonogatja. Azt mondja, olyan leszek, mint te, Zsófi. Emlékszem, még nyolcvan-egynéhány éves korodban is naponta fésülgetted, fontad derékig érő szőke hajad, az meg csak nőtt világnak. Senki nem láthatott kibontott hajjal, talán elvéve nagyanyáék vagy Hanna néni, mert ő gyakori vendég volt a háznál, szinte a családhoz tartozott.

Korán megözvegyülsz, húsz-egynéhány éves korodban, nagyapa apja, a Jakab fiatalon eltűnt a háborúban, te meg itt maradsz egyedül. Azt mesélik, mielőtt meghaltál, kijött hozzád Angelo doktor, megvizsgált, majd felnézett az ágyad fölött lógó fiatalember képére, és nagyot sóhajtva csak annyit mondott, ha ezek most találkoznak, majd mondja neki az ura, hát Zsófikám, nem éppen így hagytalak itt.

Nem ismerlek. Egy arany fülbevalót kaptam tőled, szeretted volna, ha szép vagyok. A három fiad közül az egyik fiatalon meghalt valami betegségben. Mivel lányod nem volt, gondoltad, majd én az leszek.

4.

Sok rémtörténetet hallasz nagyapád családjáról, ezért elátkozottnak hiszed az egészet. Ezen gondolkodsz munka közben az udvaron, majd fellopakodsz a régi lóistállóból nyíló padlásfeljárón, hogy titkos rejtkehelyeden továbbgondolhasd a hallottakat. Éveket mászkálsz és gubbasztasz odafenn, lépteid nyomán elveszel, és nézed, hogyan szűrődik be a fény egy törött tetőcserépen, megvilágítja az utat a porfelhőben. Tele a padlás kacattal, régi képeslapok, levelek, nem is érted, miért nem a múzeumban őrzi mindezt nagyapád. Ezeket olvasva újabbnál újabb történeteket gyártasz családod elátkozott szereplőiről, ahol már kezdetnek a családfő elveszett, és maradt utána egy házsártos özvegyasszony, aki élete végéig várta eltűnt kedvesét. Később meghalt a lánya, a Panni, nagyapád húga is meg a másik testvérének a veje, majd a Panni unokája repülőbalesetben. Ezeket mind számon tartod, és elhatározod ott a padláson, már te bizony nem állsz be ebbe a sorba, ezért imádkozol esténként a paplan alatt.

A múltkor meg azért jöttél fel ide, mert arra számítottál, hogy végre összefuthatsz Zsófival Jakabbal, bárkivel, aki valaha itt élt a házban, már nagyapád nagyapjék is itt éltek és haltak meg. A padlásra senkit nem hoztál magaddal, még a macskák sem tudják a rejtkehelyed. Nagyanyád is tiltja, hogy ide jöjj, utólag tudod meg, félt, hogy leeshetsz, vagy ha nem te, akkor egy meglazult tetőcserép. Előtte azonban borzalmas titkot sejtettél, itt tartják fogva Jakabot, fent kísért a Zsófi szelleme vagy bárki más.

Régebben, ha kerülted a gyárat, mindig itt rejtőztél el. Nem volt kedved a munkához, sokszor a tájukra sem néztél hetekig, itt üldögéltél délutánonként munkaidőben, itt olvastad el a Karamazov testvéreket is. A törött tetőcserépen most is ugyanúgy szűrődik a fény. Lámpa nélkül is lehet olvasni.

5.

Van egy barátnőm, Maude-nak hívják.

Szóke hajú, kicsit dundi, nem kövér, inkább angyalian kerek, rózsás arcú lány, széles mellekkel. Szereti a viktoriánus ruhákat, találkoztam az édesanyjával, ő is hasonlóan öltözik. Barátnőm a tengerentúlról költözött Angliába, egy erdőszéli utcában lakik, ahol minden ház egyforma. Abban az utcában is egyformák a házak.

Most az édesanyja is velünk van, pár napja érkezett meg Maude esküvőjére, Hastingsben tartották. Hastings egy tengerparti kisváros, középkori ház, fogadó, templom. A templom melletti fogadóban már a középkorban

is italt mértek, a templom körüli temetőt pedig utoljára a tizenhetedik században használták, ma már csak díszlet az esküvőhöz.

Az esküvői vendégek közt vannak transzszexuálisok is, Maude barátai, azt játszom, hogy találgatom őket, de nehezen megy, mert nem beszélnek, nem jelentik be értelmüket. Egy kalapos úrral leszögezzük, senki sem az, csak aminek látszik, majd Lady Ardenként mutatkozik be elmenőben.

Többen reneszánsz gyászruhában jöttek, a nagy fehér legyezőgallérosok a férfiak, míg a nők ruhája teljesen fekete, azzal, hogy náluk meg a felsőrése más, puhább anyagból készült, bársonnyal berakott, és többnyire fűzős. Én is vettem egy ilyet az északi piacon, de végül a bordó-barnás fehér gyöngyösnél maradtam.

A szerelmem egy hollófekete gót fiú volt, több mint száz éve történt. Egy szép japán nő, olyannyira, hogy a város összes férfinja megfordult utána, az iskolaigazgatót, biztosan állíthatom.

Akkor hallottunk először a varázsló kertjéről. Azt mesélték, egy elhagyott ház körül van, a varázsló már rég nem lakik ott, elköltözött a lányához a tengerentúlra. Persze voltak, akik úgy tudták, hogy nem ment az sehova, mindig a kertben van, csak nem láthatjuk, mert egy keleti utazás során elsajátított mindenféle mágikus technikákat, azt is, hogyan válhat láthatatlanná.

Ősz volt és kint ültünk a gazzal benőtt vasútállomáson, a háború óta nem ment onnan vonat. Eső után párolgott a beton, és nagyon nehéz volt a levegő. Sört ittunk, vártunk, hátha valami csoda folytán mégis jön arra egy, és elmehetünk innen, találkozhatunk a többiekkel, csak mi maradtunk a városban.

Keressük meg a varázsló kertjét, mondta a szerelmem, körülbelül tudjuk is, merre lehet, a város külső utcáiban minden ház egyforma. Átmentünk a parkon, kiértünk a széles útra, majd egy elágazásnál különváltunk. Én mentem a kőkeresztől balra, míg ő a másik irányba. Végignéztem az összes házat, mindegyikben laktak, fény szűrődött ki a zsalukon. Nagyon sötét volt az este, már lehullottak a fákról a csillagok. Az utca végén összetalálkoztunk, összeért az elágazás. Jobbra egy zsákutca, elég hosszan kanyargott valahova befelé. A legbelső bugyorban, a közepe táján egy furcsa épületmaradvány, ami szemmel láthatóan lakatlan lehetett, igencsak elhanyagoltan. Ez lesz az, mondtam, így képzeltük el: gondozatlan kert lehajló faágakkal; belestünk a fakerítés elkorhadó lécein. Ekkor láttuk meg a varázslót, fiatal volt, étellel teli és szép. Egy nő állt mellette, bordó-barnás ruhában, az arcát elsárgult csipke takarta, a hajában pedig fehér gyöngyök. A ruhán is gyöngyök voltak. Fogták egymás kezét.

Mégis itt lakik, mondta lelkendezve a barátom, és nem öreg, ahogyan sokan állítják, hanem éppenséggel fiatal és szerelmes.

Egy hasonló ruhát vettem fel Maude esküvőjére, két éve találtam rá a keleti piac egyik használtruha-kereskedőjénél.

6.

Ekkor találtok rá a kertre is.

A lányokkal gyakran kijártok a bányatóhoz, azt mondjátok, madárlesre, visszafelé pedig lefestitek a naplementét a folyókanyarban.

Hetente elbicikliztek a járásra is, kerestek a gyógykutat, közben beszélgettek a pásztorokkal, egyszer egy egész délutánt ültetek mellettük. Akkor még nem ismertétek a kút emberét, így a kutat sem találtátok.

7.

Van egy kép, monokróm.

Olyan, akár a századvégen készültek. A képen lévő alaknak is régies az arca, ahogy ott áll nagyanya kertjében, az almafa alatti gyógynövények között. A kép címe: *A kertben*. Egy hosszú hajú gumicsizmás lány kopott ballonkabátban, az arca napbarnított, nyár vége van a beérett gyümölcsök között. Lehetne akár Zsófi is, úgy fonta a haját. Verset írok a képről, és annak is ugyanezt a címet adom, a természet körforgásáról szól, tél van, aztán tavasz, majd nyár és ősz, ő meg ott áll mozdulatlanul az almafa alatt, mint a hegy; a madarak szállnak, az évszakok változnak.

Szerelmes egy emberbe, egy olyan emberbe, aki szereti az almafát és a várost. Verset írok hozzá, de az almafáról szóló is szerelmes vers, meg a kép is az.

Ritkán találkoznak: egyszer a barátnője apja vásárba hívta őket, nézték a lóárusokat, az állatokon kívül árultak rossz rádiókat is. Megállt mellettük az ember, rájuk mosolygott, váltott pár szót a kísérőjükkel, közben annak háta mögül figyelte a lányt. A kettejük közös pillanata, ennyi maradt belőlük.

De semmi sem így volt.

8.

A másik kép is a kertben készült.

Az almafa is rajta van, de a lány most az udvari vécében áll. Nyitva az ajtaja, bent áll a lány lila túsarkúban, kopott fehér ruhában, és múlt századias az arca. A kerti vécé még évekig ott maradt, nagypapa sírköve,

csak ő használta. Oda vonult vissza, meg a zónába. Szeretett ücsörögni az árnyékban, csend volt, nem zavarta ott semmi, csak a nyárilégy zümmögése, nagyanya ilyenkor a kert tájékára sem nézett. A magány kis szigete. Ezért is tartom fontosnak, hogy képet készítsék róla.

9.

A kertben voltunk akkor is, amikor azt találtad ki, hogy játsszunk temetést. Azt mondtad, temessük el a húgom babáit, ezért bementünk a házba, hogy a lánysarokból előszedjük a zsákot, abban tartják a babaruhákat. Nagyanyáéknál külön sarok van a férfiak számára, nekem meg a sógoromnak, és külön a nőknek, ők többen vannak. De nem is mehetünk egymás területére, ez így van rendjén, mert mi nem értünk a babákhoz, a babaruhákhoz, van ott még konyhaszekrény, varrógép, ők meg nem jöhetnek a miénkire, még az kellene, hogy elherdálják a sírásó szerszámainkat.

Azt mondtad akkor, ha már nincsenek itthon a lányok, tegyünk most az egyszer kivételt, és játsszunk mi a babáikkal. Kettőt találtunk, a többi magukkal vitték a sétára. Kerestünk nekik halottasruhákat, meg fehérre púderezettük az arcukat, hogy igazinak látsszanak. Csinálhatnánk nekik koporsót, ajánlottad, fel kéne őket ravatalozni, az lenne a legeredetibb az egészben. Vannak itt lécek, mondtam, megkérhetnénk nagyapát, tudna szépeket faragni. Nagyapa nem volt oda az ötletért, mi több, furcsán nézett ránk; ott a sok játék, miért kell őt hülyeségekkel zaklatni, aztán meg elmondta anyáméknak, utána nem találkozhattam veled egy ideig.

Így hát nem tudtuk eltemetni a babákat, de közben elterelték a figyelmünket a legyek, a halottakra jöttek, elkezdtek őket csapkodni, versenyezünk, ki ér többet, a nagyobbaktól véres lett a légycsapó. Ekkor támadt az az ötletem, hogy temessük el ezeket, vannak gyufásdobozok a fészkerben, abban. Megástuk a sírokat, közben te énekeltél, pap voltál, láttál már ilyet, tudtad, hogyan kell. A Noé szomszéd kőfalához raktuk a légytemetőt, a sütőtökök alá, volt ott egy eldugott tisztás. Akkor valahogy odamerészkedtem, egyébként kerülöm a sütőtököket. A Noénak nem ez a rendes neve, csak nagyapa hívja így az állatai miatt.

Ott a falnál, a sütőtökök alatt lett a légytemetőnk, eldugott helyre raktuk, hogy senki se találja meg. Valahol arra lett eltemetve a Marci is, a nagyanyáék macskája, a legyek már fel sem tűnnek ott senkinek.

10.

A kép, amit nemrég találtál, szintén a kertről készült.

Ott még óriási, kétszer akkora, mint most, pár éve eladták nagyanyádék a másik felét. A kertben gyümölcsfák voltak, kutak meg eldugott kerti

ösvények, két kerek kút, arra épült a szomszéd háza. Apád meg anyád fiatalok, sétálnak a kertben, anyádon felismered a padláson talált ruhák egyikét. Apád átkarolja anyádat, és egy fűszál lóg ki a szájából.

Így képzeld el, együtt lesztek Bélával, felveszed anyád ruháit, Bélán szokás szerint kalap, és sétáltak a kertben. Erről is verset írsz, *A szénhordó cipőhöz* címet adod neki: Béla kalapban, fürdőgatyában és bakancsban. Így ismerted meg a folyóparton, arról beszélgettetek, melyik évszakot választanátok öngyilkosságra, de többnyire hallgattatok, inkább csak csendben feküdtetek egymás mellett, és bámultátok az eget. Majd Béla feldühödik valamin és elrohan, de futtában összeütközik apáddal, aki éppen téged keres. Nem tetszik apádnak Béla, de a fürdőgatyája, sem a kalap, ezért azonnal hazazavar, és szobafogságra ítél.

Otthon tovább ábrándozol, és egyre több szerelmes verset írsz. Majd rajzolsz egy erdőt, az erdei tisztás Bélákkal tele, felnőttek nincsenek sehol. Kitűzöd a szobád falára, hogy láthasd mindennap, de láthassa azt apád is, ha bejön hozzád, hogy megkérdezze, elfelejtetted-e már Bélát.

Azt állítod, a kép is a kertről készült.

11.

Arival kutyák vagyunk.

Ő találta ki, hogy sétáljunk el négylábon az Angeltól a British Libraryig. Próbálok alkudozni, két lábon is messze van, nem megy, tervet eszelek ki. Ha a fejébe vesz valamit, nem tágít, most is a szokásos szöveggel jön, ez a férfiaságunk próbája, azt mondja, de tudom, másról van itt szó. Minden nap erre sétáltatja Vandát, mindketten jól ismerik a környéket, az ivókat is közben, a kutya már egyedül is haza tud menni. Csak egy dologgal nincs még tisztában, érdeklí, hányadán áll Vanda az úttal, tetszik-e neki, netán hosszúnak, esetleg unalmasnak találja, meg egy adag feltűnési vágy. Próbálok észérvekkel hatni rá, mindenfélét sorolok, de hajthatatlan, menthetetlen, induljunk már, ismétlgeti. Aztán valami ötlettel hozakodok elő, nem akarok kutya lenni, de végigvezetném erre pórázon, mit szólna hozzá, az sokkal feltűnőbb. Ha akarja, felszállok vele a 476-osra, szerezzünk vakvezető-igazolványt, tesztek fel napszemüveget. Végig sem hallgat, nem szokott buszra szállni a kutyával, csináljuk ezt ketten, ez a férfiaságunk próbája, ismétlgeti és röhög. Leszáll a volt csajomról, kezét fogunk, indulunk. Azért a nőért mindent, röhögök, indulunk.

Utánam, vakkantja, vezetni kezd. Átmegy a várososon, hozzád ér néhány ház, egy nő arca, egy kút, a templom portáléja. Sűrű, telt heve van a napnak. Kutyavilág, mindenki magasabb nálad, szemügyre veheted a cipőket, japán nőt szagolok, Ari megjelöl egy házsarkot.

Vörös a fejünk, nem nekünk való e póz. Gyorsabban mennék, minél előbb véget érjen, belejövök, nehogy így maradjak. Az Angelt nem szeretem, korlátoz a korlát, csak a kijelölt helyen közlekedhetsz. Keskeny, rosszfajta utcán indulunk, beton az egész, elkopik a körmöm. Egy ideje már nem jön szembe senki, kimegyek a buszsávba, ritkán jár erre az is, ott puhább az út, olyan, mint a játszótéren. Piros beton, vakkantok. Ronda környék, itt sétáltatni a kutyát, nem mondok semmit, kutya vagyok, hallgatok, lóg a nyelvünk.

Nem bírom tovább, kutyaként sem, nem nekünk való ez a környék. György-kori házak, megviseltebbek, megszólalok a Lord Wolseley előtt, Ari ide jár vécére, menjünk be egy sörre, lihegem, miért gondolom, hogy kiszolgáltatnának két kutyát, kérdezi. Nem beszélünk, fárasztó. Végre fákat is látok, így alulról magasabbak. Jön egy nő, érzem az illatát, erősödik a szaglásom, ezt is megértem. Mostantól másra is figyelhetek, megszoktam az új póz szokatlanságát, a fejembe tódult az összes vérem. Szembejön egy család, furcsán megbámulnak, Ari öröme teljes, a kölkök az anyja mögé bújjak, sírásra görbül a szája.

Hogyan látják a kutyák az embert, hogyan látjuk, részletekben vagy egészben, tudják-e, mennyire hasonlít rájuk, tudjuk, még abban is, ahogy nyel, ásít, horkol, sóhajtozik, álmodik. Legyen már vége! Itt egy park, a kutyák gyakrabban pisálnak, megfigyeltem, és most már tudom is, lekanyarodunk, zöldövezet, jó kedvre derülök. Széles út, Best Kebab, London Center College, King's Cross Estate Agent, The Long Hope Bar, The Other Side Restaurant, a kutya sem olvas erre, szerintünk, kutyák szerint, hogy is van ez? Távolban fénylik az út, izzad a beton a melegtől, inkább lefelé nézek, Bus Stop, ahead only, a kutya nem olvas, nem olvasok. Nem tudom, hol vagyunk, nincs emberünk, nem tájékozódik helyettünk, minden utca egyforma.

St. Pancras Station, Euston Road, nem emlékszem, hogy jutottunk el ideig, nem érzek semmit, a lábam, sem a derekam, meglátom a British Libraryt, a kapun a Welcome meg egy kutya áthúzza. Nem érdekel, azért is bemegyek, és megiszok egy sört a büfében.

12.

Sokáig nem volt kalapod, de átmentek Marival a határon, hogy meglátogassátok a túloldalon élő Bélát, aki a Sárosin keresztül üzen, rajzol egy térképet is. Szülői felügyelet nélkül még nem jártál erre, kizárólag csak velük és a felügyeletükkel. Béla térképe nem működik, egy borozót kerestek a régi víztorony mellett, de valamiért most egyik sincs itt. Meghív

benneteket egy kalapos szakállas a kedvenc alvilági kocsmájába, azt mondja, blueszenész, szájharmonikázik, és meg is mutatja. Részegre isszátok magatok, közben többször megkérdezed, neked adná-e a kalapját; ha véletlen összefutnál Bélával, tetszene az neki, de nem adja. Aztán elmenőben mégiscsak utánad rohan, azt mondja, meggondolta magát, és a kezedbe nyomja. Nem tudod, hogyan keveredtek haza, Bélával sem találkozol, és nem is jelentkezik többé. Így szép lassan ki kell verved őt a fejedből, az emléke meg elmarad a múlt homályában.

De most már van egy kalapod, ami elég szép.

13.

A háború alatt senki sem marad a városban, de a kert most kezd csak kivirágozni.

A kert és a zóna a menedék; árnyak az ábrándozásra, elbújni a világ elől, de a világ maga sem több, mint ezek. Orgonák és mogyoróbokrok között, egy bodza tövében, hárman voltunk: én voltam Anna, Mari meg Éva. A bokorban mindig este volt.

Senki nincs a városban, akinek örülni lehetne, vagy felpezsdítene a jelenléte. Ha lenne varázsceruzám, iderajzólnék mindenkit. Így gondolja ezt Mari is meg mindenki, aki itt rekedt egyedül. Pár éve, ha lementünk a folyópartra meghallgatni a csendet, messziről azért hallottuk a város lüktetését. Ez sincs már így. A folyóparti csend egyre nyomasztóbb.

14.

Ha veled megyünk, sokáig készülődünk, többnyire fekete bő hosszú szoknyát veszünk zakóval, ehhez bordó blúzt, néha kalapot. Aztán találkozunk a többiekkel is, habár tudjuk, hogy egyedül vagyunk a városban. Azt mondtad aznap, tudsz egy új klubot, nemrég nyílt, és pang az ürességtől. A tulajdonosok valami csoda folytán itt maradtak, de jól rejtőzködnék, nem látni őket az utcákon sem. Járhatnánk oda is, annyian vagyunk, hogy betöltenénk az egész helyiséget; jól menne nekik az üzlet.

Ketten ülünk reggelig a bárban, és úgy teszünk, mintha mindenki ott lenne. Italt rendelünk az egész társaságnak, és megérkezésükkor külön-külön az ajtót is kinyitjuk előttük; ha beléptek a kocsmába és van italuk, akkor ott is vannak. Aztán táncolunk, beszélgetünk, te csókolózol az egyik fiúval, pár hete tart a szerelem, itt szoktatok találkozni.

Én legtöbbször Bélával beszélgetek, de nem mellőzhetjük a barátait sem. Eljártsszuk, hogy füvescigit szívunk, mindenkinek körbeadjuk, előtte hosszan tanulmányoztuk a hatását. Ilyesmit nem lehet kapni a városban,

a túloldalra viszont ritkán mehetünk, akkor is csak engedéllyel, és tíz napig tart az átkelés. Utána whiskeyt iszunk sörrel, és reggelig nyitva a bár. Szerelmes vagy abba a fiúba, gyakran nem látunk benneteket egész éjjel, csókolóztok valamelyik sarokban.

Amikor italt rendelünk, a csaposfiú jót mulat rajtunk, mert a Béláét jég nélkül kérem, de az is megesik, hogy furcsán néz ránk, mert nem lát ő ott senkit rajtunk kívül, és azt hiszi, szokta is mondogatni, hogy biztos attól a fűtől hallucinálunk, amit az előbb szívtunk el. Neki már a füstje is megártott.

15.

Ha Marival biciklizünk, Anna is velünk tart.

A város alatt csatorna húzódik, a falát patkányok lakják, és ott kezdődik a végeláthatatlan, nagyon messze erdő meg folyó határolja. Ekkor találtunk rá az elhagyatott házra, jóval az erdőn túl, Anna vette észre, amikor áthatolt a bozóton. Másnap újra felkerestük, és elhatároztuk, hogy birtokba vesszük. Kisöpörtük a földszintet, pokrócokat hoztunk, ágyat, hogy kényelmesen be tudjunk rendezkedni. Rossz állapotban van, esőzésekor talán be is fog ázni, majd csak szép időben látogatjuk. Van, hogy egész heteket itt töltünk, nyáron éjjel is harminc fok van idebenn. Az üres ablakkereteken át nézzük a csillagokat meg a repülőket, szállnak az égen. Képeket festünk, zenét hallgatunk, illik a hangulatunkhoz, this is a crisis I knew had to come, destroying the balance I'd kept, doubting, unsettling and turning around, wondering what will come next. Valahogy így van. Minden széthull darabokra.

Itt készült a *Kert a házban* című közös festményünk is. Egy tágas, napfénytel teli házban él öt betegesen lila arcú idős nő, akik kötögetés közben távolba tekintenek, kitekintenek a képből, elvágyódnak messzire, mellettük macskák játszanak a gombolyagokkal.

Szeretem nézni a repülőket, mert szabadon röpködhetnek.

16.

Amikor lemegyünk télen a dombok alá korcsolyázni, nézhetem a repülőket, és olyan messzire ellátok, ameddig csak akarok. Apám kitalálta, hogy menjünk el a horizontig, elvezet oda egy befagyott csatorna, és olyan hideg van, hogy nem fog alattunk ropogni a jég. Különösebben nem szeretek ide jönni, a környék *A vadászok visszatérésére* emlékeztet, ahogyan a képen, a mi városunk alatt is ott a korcsolyapálya. A kép színei is hason-

lóak, habár az jóval északabbra készült, a tél korai alkonyatának színei, amikor a délután szürkületbe fordul, csak madarak köröznek a fejünk fölött, minden hangtalan, a levegő is fagyott. A varjak károgása. A dombról leereszkedő vízpart is fehér, mint Brueghel Péter képén, a jégen korcsolyák kopognak, és messziről látszik a város templomtornya. Legszívesebben nem jönnék ide, de apám magával hoz, azt mondja, kell a napi friss levegő meg a testmozgás. Néha Zsolti nővére is velünk tart, haragszik, ha felhásítjuk a pákákat, szerinte bepiszkítják a jeget.

Aznap azt találta ki apám, hogy kövessük a csatornát, nézzük meg, hová vezet. Korán kijöttünk, hogy később sötétedjen. Zsolti nővére most lemarad a fura jégtáncos barátjával, így nevezi, mert lehetetlen eldönteni, fiú-e vagy lány. Mindenkinél szebben piruettezik a jégen, majd bekeni a száját rózsaszín szőlőzsírral, néha a füle is ragyog tőle. Zsolti nővére most nem jön velünk.

Messzire eljutunk a csatornán, az egyik részén apám kiszáll a partra, azt mondja, nem bírná el a jég. Később, ahol már vastagabb, visszajön, és együtt megyünk tovább. Közeledünk egy kőhídhöz, azon túlra még nem merészkedtünk, mindig csak eddig jutottunk. Most jó lenne tovább menni, egészen a horizontig; látom, hogy besiklik alá egy fakorcsolyás madár-szerű csőrös lény, odabent várnak rá. A pokolabló.

Megfogom apám kezét, kicsit összerezzenek, hátha miránk is várnak a híd alatt, odabenn a kőlyukban. De most nincs itt senki.

17.

Maude esküvőjén ismerkedsz meg Adammal, és hálás vagy érte az égnek, hogy egyáltalán az utadba sodorta.

Arra gondolsz, ha meglátja a ruhád, talán felismer, de nem is tudod, miért hiszed mindezt. Adam költő és zenész, Maude így mutatja be később, tőled bármi lehet most, és bármi is.

Vacsora után kimentek az udvarra, ő is kint van, szívtart szív. Megkérdezi, honnan jössz, de szemmel láthatólag nem érdekli a válaszod. Azzal folytatja, hogy skót, és Észak-Angliában él egy birtokon, amit valamelyik nagybátyjától örökölt. Elég giccsesen hangzik, de ez a történet is érdekli. Tovább kérdezősködik, ismersz-e valami titkos társaságot, azt mondd, csak hallomásból, legyint egyet és otthagyd. Nem tudod, mit vétettél, viszszafelelsz a fogadóba, és igyekezel engem gyorsan elfelejteni.

18.

Gyakran álmodsz a templomról és a templomkertről.

Még a templom padlásán is ott jársz, holott tudod, hogy az nem is létezik. A kertbe a lecsapott fejű sárkányölő felől érkezel, elhatározod, hogy körbejárod az épületet, de az akkora, hogy sosem jutsz el a végére, talán nincs is vége. Titokzatos ajtók a falban, oldalkápolnák, ezekről nem tudsz semmit, csak azt, hogy szorongást kelt benned, mennyi sok irányt vehetne az életed.

Egy hatalmas barokk templom, vörös márvány belülről, fogadótermek, óriás üveglablakok, egy kertre nyílnak, ez a templom régebbi szárnya. Pulpitusok, bársonyszőnyegek, vörösesfeketék, sötétzöldek, pokoli színek. Egy lélek nincs sehol, a papot sem látni, de érzed, hogy itt bujkál körötted, rád leselkedik. Azt hiszed, ez nem az a város, és nem is az a templom.

Belépsz a főszentélybe, ismeretlen helyszín, ami ismerős, az az orgona hangja, meg is szólal hirtelen. Majd valamiért futni kezdesz, fel a padlásra, ami inkább a mi padlásunkra hasonlít, de most nem tudod, honnan ismerheted, hosszú sötét tér fagerendákkal, támasztófákkal, nem látni a végét.

Mindig sötét van ebben az álomban, félhomály az egész városban, csak a felhők világítanak némileg, és erősen fúj a szél.